

DOWODZTWO

Warszawa, dnia 8/VIII 1920 r.

16-ej Dywizji Piechoty.

/Pemerskiej/

37 osob.

4539/11  
aw  
T A J N E .

Do

Pana Podpułkownika WIENIAWY-DŁUGOSZEWSKIEGO,

Szefa Adjutantury Osobistej NACZELNEGO WODZA.

Stosownie do życzenia Pana Podpułkownika,  
przesyłam dla informacji odpisy niektórych dokumentów,  
wyświetlających sytuację w Grupie Peleskiej.

*Chyżynski*  
Pułkownik i Dowódca Dywizji.

Załączniki:

1. Zażalenie do gen. Szeptyckiego  
z 16 załącznikami,  
2. 15 załączników, łącznie 32 sztuki.

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH  
ADJUTANTURA GENERALNA  
WARSZAWA

L. Dz. 4539/11 dnia 18/VIII 20.  
32 załącz. Wydz.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



Dowódca 16. Dywizji piech. Pom.

*Opis*  
M.p. dnia 25. lipca 1920.

4539

L.dz.31/osob. Do

Biuro poufne.

Dowódcy Frontu

Pana Generała Broni *S e p t y c k i e g o*.

Z a ż a ł e n i e .

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

Przedkładając przy niniejszym odpisy pism Dowódcy Grupy Po-  
leskiej, oraz odpisy moich pism, których treść z punktu widzenia  
Dowódcy Grupy Poleskiej nadała mi prawo używania w stosunku do  
mnie wyrazów wręcz obraźliwych i użalenia się wbrew przepisom  
dyscyplinarnym /art. art. 2 gi, 25. ty i 27-my / za przełożonego,  
któremu wobec mnie przysługuje prawo władzy dyscyplinarnej, przed-  
stawiam zażalenie na Dowódcę Grupy Poleskiej, Dowódcę 9-tej Dywi-  
zji Piechoty, Pana Generała Sikorskiego za nieodpowiednie obejście  
się ze mną i użycie na piśmie wyrazów, które uważam za obrazę oso-  
biłą, a mianowicie:

1. Pismo nr. 3074/op. z żądaniem wytrwania na posterunku, przy-  
pomnieniem karanie sądowego i wskazówką na przestrzeganie formy  
wojskowej. Pismo to dotyczy się moich pism nr. 27/osob., 724, 725, 726,  
734, 735 i 736. Stanowczo twierdzę, że napomnienia o wytrwaniu na  
moim posterunku nie zasłużyłem, że sprzeciw z mojej strony były  
okazywane w odwrotnym kierunku i że miałem nie tylko prawo lecz  
miałem to za swój obowiązek w panującym zamięszeniu jasno i otwarcie  
stawić kwestję, nie przestrzegając form stylistyki literackiej. Po-  
wyższe twierdzenie w razie żądania Pana Generała mogę udowodnić  
dokumentami i przez przesłuch świadków.

2. Pismo nr 3077/op. dotyczy mego pisma nr. 737/op. Porównanie  
treści tych pism dokładnie wykazuje, że oskarżenia pod adresem 17. tej

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

81  
A



Brygady nie podnosiłem, meldując o wypadkach, które ciągle i stale powtarzały się. Zamierzając, że Worotyń obciążony zasługą wcale nie był, twierdząc, że nie rozumiem rozkazów operacyjnych z jasno wskazanyim zadaniem obsady linii obrony, jako tylko dyrektywy i osobiście takich rozkazów nigdy nie wydaję, zdając sobie sprawę z różnicy pojęć : wskazówka, instrukcja, informacja i rozkaz.

3. Pismo nr. 3086/op., dotyczące mego pisma osobistego nr. 28, jest w zupełności niczem niezasadnione, a zarzut w niedostateczności przestrzegania obowiązujących przepisów - bezpodstawny. Użyte w tem piśmie zdania "o rzędach improwizowanych formacji wojskowych" oraz o "niedostatecznej znajomości wewnętrznego regulaminu" uważam za osobistą obrzę; i twierdząc, że znajomość regulaminów służby i fachowość wojskową posiadam w dostatecznym stopniu. Dowody: a. Pismo moje nr. 28 nie jest żadnym meldunkiem lub raportem, a li tylko podaniem do wiadomości mojej opinji o bezpośrednio podległym mi oficerze, b. prawo podawania do wiadomości nawet wyższym od Dowództwa Grupy władzom rozkazów, zarządzeń lub faktów, nie tyczących się bezpośrednio zadań operacyjnych, przy jednoczesnem przestrzeganiu drogi służbowej, zawsze dowództwu dywizji przysługiwało i przysługuje, obowiązek zaś składania meldunków D-twu Grupy taktycznej, władza której nie przewyższa ogólnej władzy d-twa dywizji, zasadniczo różni się od prawa podawania do wiadomości ściśle poufnych faktów lub opinji, c. jako zwierzchnik sądowy pułkownika Klupckiego tylko ja mogłem decydować o wzięciu sprawy karnej, a czasowo powstrzymałem się od tego tylko aby dać możność pułkownikowi Klupckiemu złożyć



na mnie zażalenie oraz poinformował Pana Generała Sikorskiego o opinji, którą pozyskał sobie pułkownik Szupski i która w rzeczywistości spowodowała czasowe usunięcie pułk. Szupskiego, d. w myśl rozkazu Naczelnego Wodza nr 8515/III. nie tylko przysługiwało i przysługuje mi prawo, które w nawiązaniu nie przysługuje dowódcom grup względem nie bezpośrednio podległym im formacjom, lecz mam nakazany obowiązek bezwzględnego postępowania z tymi oficerami dywizji, nie wyłączając i dowódców brygad, którzy nie spełniają swego zadania, e. odwrotnie wszelkie moje osobiste wykroczenia powinny były w myśl przepisów dyscyplinarnych być zameldowane przez Pana Generała Sikorskiego memu bezpośrednio przełożonemu, t. j. dowódcy armji ewtl. dowódcy frontu, f. w sprawie pełnienia służby bojowej, obowiązków moich względem żołnierza i wykonywania zadań taktycznych, dowódca grupy posiadał prawo dawania mi wskazówek i prostowania moich błędów, lecz czy miał ku temu sposobność - wątpię .

4. Pismo 4006/op., dotyczące mego pisma 783/op., wytyka mi chęć "prawowania się" i niewłaściwość, niedopuszczalną w wojsku, mającą przy tem charakter nagany na piśmie. Uważam, że Pan Generał Sikorski przekroczył swoje kompetencje wobec mnie i mego stanowiska służbowego. Nie potrzebuję prawować się, gdyż nigdy nie zachodziła potrzeba reklamowania czynów podległych mi pułków, gdyż osobiście nie dąłem do żadnych zaszczytów i pochwał, gdyż nigdy nie sporządzałem niezgodnych z rzeczywistością meldunków, nie dawałem pochwały tym, którzy bezwzględnie zasługiwali na nagany, nie skrywałem pod umiętym milczeniem o tych podległych mi oddziałach, które we walkach zachowywały się niegodnie, gdyż nie zauważyłem, aby pułki 16-tej dywizji uciekały w popłochu, porzucone przez swych oficerów, lub wyci-



nały na linii obronnej połączenia telefoniczno u sąsiadów, a poszczególne dowódcy zabierali samowolnie mienie wojskowe cudzej dywizji, wcielając je do swojej formacji. Prawowaś się o działalność bojową 16-tej dywizji i jej moralność wobec innych nie miałem i nie mam zamiaru, lecz na żądanie Pana Generała mogę przedłożyć szereg wiarygodnych dowodów, że 16-ta dywizja / 83, 84., 86. p.p. / jest wolną od zarzutów, któreby można było jej postawić w myśl powyższego. Ze byłem i jestem zdecydowany do używania w chwilach krytycznych bardzo daleko idących środków zaradczych, że mogą się odważyć dla ratowania honoru armji i sytuacji bojowej na czyn o wiele poważniejszy od nieprzestrzeżenia stylistyki w moich raportach i meldurkach - to nie ulega żadnej wątpliwości i zato gotów jestem ponieść odpowiedzialność przed moją rzeczywistą władzą wojskową i Ojczyzną.

Melduję, że bieg czasokresu przedłożenia zażalenia rozpoczął się od dnia 13-go b.m., gdyż wszystkie pisma Pana Generała Sikorskiego otrzymałem jednocześnie dnia 12-go VII. o godzinie 21-ej min. 30. Dnia 13-go b.m. stanąłem o godzinie 22-giej do raportu u dowódcy grupy. Zachowanie się i ton Pana Generała Sikorskiego, wraz z błędnym komentowaniem moich słów, zniewoliły mnie do zaszczerania Panu Generałowi Sikorskiemu niewłaściwości jego użyczenia się i niezgodnego z rzeczywistym sensem komentowania mych słów i chęci. Treść i przebieg całej rozmowy natychmiast po wyjściu od dowódcy grupy natychmiast zakomunikowałem najstarszemu obecnemu oficerowi Grupy, pułkownikowi Świątorzeckiemu, d-cy artylerji Grupy.

W zupełnym uświadomieniu, że w dobie obecnej nie należy stawiać na porządek dzienny spraw osobistych, dla przestrzeżenia czasokresu oraz w celu uniknięcia dalszych sejsji powyższe zażalenie przedkła-



5.

dam na decyzję Pana Generała w myśl artykułu 3-go "postanowienia  
o zażaleniach".

Zała czniki : / w odpisach /.

Pisma B-twa Grupy nr. 3074/op., 3077/op., 3086/op., 4006/op.  
rosk. op. nr 3023/op.

Pisma d-oy dywizji: nr. 27/osob., 724/op., 725/op., 726/op.,  
734/op., 735/op., 736/op., 737/op., 23/pers.,  
751/op., 753/op.

(-) *Skorzyński*

Pułkownik i D-oc Dywizji.

*Pa zgodności*  
*Dobrowski*  
*por. i adiutant*

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



O d p i s .

Dowództwo Grupy Poleskiej.

Poczta Pol. 24.dn. 7./VII.1920.

Nr. 3074/op.-

P o u f n e .

Do r k własnych Dowódcy.

Do

Dowódcy 16-tej Dywizji Piechoty

Pułkownika Krzyńskiego.

Pan Pułkownik przedkłada cały szereg żądań, urgując następnie ich gorączkowe załatwienie i zapowiadając nawet pewne konsekwencje. Dtwo Grupy Poleskiej zdeje sobie zupełnie sprawę z wartości bojowej Dywizji Pomorskiej i jej technicznych trudności. Dokłada też wszelkich starań by te trudności usunąć, co powolnie ale stopniowo się dzieje. Z drugiej jednak strony podkreślam z naciskiem, że dzisiaj cały front Polski znajduje się w krytycznej fazie i że Państwo nie będzie w stanie we wielu wypadkach zła usunąć.-

Mimo to żądam kategorycznie od wszystkich podległych mi Dowódców wytrwania na posterunku i oparcia sytuacji. Wszystkie sprzeciwy z ich strony, które by w jakikolwiek sposób wyrzły poza ramy przepisane regulaminem służby będą karane dowódnie.-

Na przyszłość Pan Pułkownik w swych meldunkach będzie przestrzegał formy wojskowej.-

/-/ S i k o r s k i

Generał ppor.

Za zgodność z oryginałem:

Dowódca Grupy Poleskiej.

*[Signature]*  
Pułkownik i Bez Dywizji.

*[Signature]*

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



O d p i s .

Dowództwo Grupy Poleckiej.

Poczta pol. 24. dnia 7. VII. 20.

Nr. 3077/op.

P o u f n e .

Do Dowódcy 16-tej Dywizji Piechoty.

W jednym z meldunków podnosi Dtwo Dywizji oskarżenie pod adresem 17-tej Brygady Piech., że zbyt popiecznie wykonała odwrót, ściągając nawet swoją wysuniętą zasłonę.

Ten błąd został Dtwo 17-tej Bryg. Piech. wykryty, zaś zasłona 3./VII. została o świcie przywrócona, a przez obsadę Worotyria ośrodkowe prawe skrzydło Dywizji.-

Na zapytanie Dtwo Dywizji czy ma zatrzymać osłonę przed własnymi linjami, nie odpowiedziano - gdyż tego rodzaju zarządzenia leżą najzupełniej w kompetencji Dtwo odcinka i powinny być regulowane jego potrzebą. Odnosny rozkaz Dtwo Grupy był tylko dyrektywą podaną dla tego, że poszczególne Dtwo zbyt często zapominają o elementarnej potrzebie zasłaniania się przez wysunięte oddziały szolowe.-

/-/ S i k o r s k i .

Generał ppor., Dca Grupy  
Poleckiej.

Za zgodność z oryginałem:

~~Dukowski~~ Dca Dywizji.

*Sporządz.*





Dowództwo Grupy Poleckiej.

Poczta pol. 24. dnia 10. VII. 20.

Nr 3086.

O d p i = .

P o u f n e .

Do Dowódcy 18-tej Dywizji Piechoty

Pułkownika Krzyńskiego.-

Na piśmie nr. 28/per. zawiadaniem Pana Pułkownika, że dowódca 18-tej Dywizji przebiegł tutaj. Dtu w dniu 7. VII. zostało przekazane dowódcy Polowemu celem wdrożenia dochodzeń przeciwko Pułk. Łupkiemu w kierunku podniesionych zarzutów.-

Zetwierdzając prowizorycznie zwolnienie pułk. Łupkiego z Dtu Brygady i powierzenia Dtu zastępczo Mjr. Jaruszkiewiczowi zaznaczam, że Pan Pułkownik jako Dowódca Dywizji nie ma prawa zwalniać ze stanowiska Dtu Brygad, pułków a nawet batalionów. Podobne wypadki mogłyby tylko zajść w razie grożącej katastrofy co w danym wypadku zdaje się nie mieć miejsca. Pan Pułkownik zechce w przyszłości przestrzegać ściśle obowiązujące we Wojsku Polskim przepisy, których nieprzestrzeganie spowodowałoby nas do rzędu improwizowanych formacji wojskowych.

Forma raportu z dnia 5. VII, wykazuje również niedostateczną znajomość wewnętrznego regulaminu służby, Pan Pułkownik bowiem obowiązany jest meldować, a nie "zawiadaniać".-Poraz ostatni zwracam uwagę Pana Pułkownika na te powtarzające się zbyt często nie-normalności.-

/-/ S i k o r z k i

Gen.ppor., Dca Grupy Poleckiej.

Za zgodność z oryginałem:

~~18-tej~~ Dywizji.

por. i adz





O d p i s .

Dowództwo Grupy Poleskiej. M.p.dnia 12.VII.1920.

Nr.4006/op.

P o u f n e .

Do rąk własnych Dowódcy.

Do Dowódcy 16-tej Dywizji Piechoty

Pułkownika Krzyńskiego.-

Pismo nr./ 753/op.pomimo już kilkakrotnie udzielanych wskazań, jest znowu zredagowane w tonie we wojsku niedopuszczalnym.- Pan Pułkownik, redagując swe pisma służbowe do Dowództwa Grupy Poleskiej, zdaje się zapominać o swoim do tego Dowództwa podległym stopunku.-

Pismo nr.753/op jest typowym przykładem prawowania się, a nie spełnienia rozkazów.-

Wytykając Panu Pułkownikowi tę niewłaściwość, zaznaczam, że do raportu w Dtwie Frontu Pan Pułkownik nie będzie przedstawiony, natomiast może Pan Pułkownik przedstawić w piśmie raporcie wszystkie braki organizacyjne Dywizji, jak również powody tych braków.-

/-/

W i k o r k i .

Gen.ppor.

Dca Grupy Poleskiej.-

Za zgodność z oryginałem:

~~Pułkownik Dca~~ Dywizji.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



T A J N E !!

## Rozkaz Operacyjny.

W ślad za rozkazem Nr. 2991/op. podaje się poniżej definitywne ugrupowanie jakie oddziały po osiągnięciu nowej linii obronnej.-

1./

16. Dyw. p. D-ca Pułkownik Krzyński.-

Miejsce postoju D-twa Bubrowka.-

a/ skład:

Piechota: 63.p.p., 64.p.p., 66.p.p., 32.p.p.

Artylerja: 1/11.p.a.p., 4./11.p.a.p., 1/9.p.a.p., 4/7.p.a.p.

b/ Linja rozgraniczenia z 14. Dyw. p. Czerwik-Dubrowa-Czerwik Czajemsk Ugły / wszystkie miejscowości dla 16. Dywizji p./.

c/ Odcinek od Czerwik wł. do Kopatkowicz wł. Zasadnicza linja obrony przechodzi wzdłuż Ptyczy i Tremli z punktami wypadowymi w Turckji Prizrice Dubriaki, które Dywizja ma za zadanie utrzymywać.

d/ Zadanie Dywizji utrzymanie całej linii i aktywne obrona prawego skrzydła Grupy.

Bryg.

2./

17. Bryg. p. D-ca Bryg. Pułkownik Trojanowski.-

Miejsce postoju D-twa Bobrycze.

a/ skład: Piechota 35.p.p., dwa baony 3.p.p.,

Artylerja: 1/11.p.a.c., 2./9.p.a.c. 3/9.p.a.c., 5/10.p.a.p.

6/10.p.a.p.

Poc. panc.: "Pysudczyk", "Poznańczyk", "Danuta".

b/ Linja rozgraniczenia z 16. Dyw. p. Kapliczce Kopatkowicze Grabów wszystkie miejscowości dla 17. Bryg. p.

c/ odcinek od Kopatkowicz wł. do Bagymowicze wł. Zasadnicza

linja obrona rzeka Ptycz z wyznaczonymi czołowymi punktami:

reduta Tjerebowo- reduta Kocury- kilka reduta przedmosta

Ptyczy i przyczółek Bagymowicze.-

d/ główne zadanie: zamknięcie Pryspeci przy ujściu Ptyczy i niedopuszczenie do przedarcia się bolszewickich oddziałów panc. na własne tyły. Za ściśle wykonanie tegoż jest odpowiedzialnym

D-ca 17. Bryg. p. i D-ca Artyl. 17. Bryg. p.-

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

90  
75



Ochrona toru kolejowego.-

3. 18. Brygada p. D-ca pułk. Bryg. "Pringwald.-

Miejsce postoju Rudnia "linkowa

a/ skład: Piechota: 34.p.p., 32.p.p.,

artylerja: 2/16.p.a.c., 2/9p.s.p., 4/9.p.s.p. 2/1.p.s.g., I/II.d.a.k.

b/ linja rozgraniczenia z 17. Bryg. Piechoty Bagrynowicze Janów "t. Korżówka i dalej tor kolejowy / wszystkie miejscowości dla 17. Bryg. p.-

Zasadnicza linja obrony północny brzeg Prypeci z czołowymi punktami "Zerutowicze Wielawka.-

c/ główne zadanie: 1/ ochrona przeprawy pod Nowosiółkami w jakim to celu 18. Bryg. p. utrzymuje przyczółek Zerutowicze Wielawka oparty o jezioro "Zakołodino i Czarnockoje / mapa 1:126 000/. 2/ "tworzenie silnego przyczółka mostowego Nowosiółki. 3/ Zamknięcie Prypeci w swoim rejonie i niedopuszczenie przejścia "ataków pancernych "przyjaciela na zachód.

4. Grupa op. Pułk. "szt. Gen. Rybaka miejsce postoju Turów względnie

Czajewy.-

a/ skład: Piechota: I. bryg. Podhal. /1.p.p., 2.p.p./, 11.p.p.

Grupa Gen. Bałachowicha.-

Artylerja : 1./1.P.s.g. 6./11.p.s.p., 11.p.s.p.

b. linja rozgraniczenia z 18. Brygadą p. "Czowiacka Buda - Glinnica "Morawin rzeka Prypeć / wszystkie miejscowości dla Grupy Pułk. Rybaka w.

Rybaka w.

c/ "Odcinek: rzeka "Ubo rdz od jej ujścia aż do "uszkiewicz. Na rzece

Ubo rdz Zasadnicza linja obrony z wysuniętymi punktami czołowymi w Glinnicy Ostrożance Zarubanwoje Bujnowicze Krupoje "to-dolicze, Uzenk Woznicze .

d/ linja rozgraniczenia z 3. Armją:

e/ zadanie Grupy 1./ ochrona przeprawy przez Ubo rdz pod Złodzicem w jakim to celu ma być silnie rozbudowany i utrzymywany przyczółek mostowy Bujnowicze oraz tworzenie samodzielnych redut w Zarubanwoje - Buda "Zwójcopolka - "czkoścja. 3. armją oraz zabezpieczenie prawego "krzydła Grupy Poleckiej za pomocą "Grupy Gen. Bałachowicha, która ma być jak najwięcej aktywna.

5./ Rzerwa Dow. Grupy:

a/ II. Brygad "szad

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



a/ II. Bryg. Jazdy. D-ca pułk. Bryg. Kordecki.-

Skład: 10.p.u. Kurytycze Mikitycze Łodewicze.-

4.dyw. szt.z. wołyńskich - Lubcza.-

Dow. Bryg. Kurytycze

b/ II. Brygada Podhalańska D-ca Pułk. Bryg. Fara.-

4.p.p.p. Zydkowicze.-

Dow. Bryg. Zydkowicze.-

c/ 26.p.p. Myrok Bobrycze

18.p.p. Ogolicze Goliczka Rudnia.-

d/ artyl. 3/16.p.a.c. "talin.-

3/9.p.ap.x.i 1/16.p.a.p. Łacnwa/na przeformowania/.-

6./ Oddziały podległe wprost Dtwu Grupy.

a/ 10 eskadra lotnicza D-ca ppłk. Kierzon.-

Dow. eskadry uruchomić jak naj-zybciej możliwą ilość aparatów dla wywiadów bojowych.-

b/ IX. batalion saperów D-ca Kapitan Neuberg.-

Dow. Batalionu zarządzi jak naj-zybciej ukończenie mostów na Ptyczy na torze oraz przepraw przez Pryspeć w Nowociolkach i pod Petrykowiec oraz pod Mojsiejewką na zboczu skierowując:

1/IX. batalion do stacji Ptyczy,

2/VI. batalion Nowociolek,

1/III. Most- do Petrykowiec i Mojsiejewicz.-

Dow. Batalionu Kapcewicze

c/ Batalion kolejowy, D-ca Kapitan Błaszek.-

D-tę Batalionu Luminiec

d/ Flotylla Poleska. D-ca Major Zadowski.-

Podstawowa baza flotyli Pirck,

Dow. i baza operacyjną Pererów,

bojowa część flotyli Petryków Nowociolki.

Dow. Flotyli musi za wszelką cenę uruchomić statki pancerne w

określonym terminie zaś do wzmożenia przez nich akcji-zagrozić

Pryspeć na wysokości Konkowicz wszelkimi środkami, jakimi rozporzą-

dzają dysponując materiałem obejmując organizację tyłowych dróg etapowy stacji kol. jako punktów wyjściowych zaopatrzenia, rozmieszczenia zakładów pomocniczych itp. zostaną wydane w osobnym rozkazie.

7/

Za zgodność:  
Wolikowski

*[Handwritten signature]*

Gen. ppłk. d-ca Grupy Pol.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



Dca. 16. Dywizji piech. Pom.  
Pułkownik Krzyński.  
L.dz. 27/oweb.

M.p., dnia 4.7.20.

- O d p i s .

Więcej tajne.

Do Dowódcy Grupy Poleskiej

i k. Pana Generała Sikorskiego.

Wielce szanowny Panie Generale.

Podany do wiadomości komunikat Frontu Gen. Żeptyckiego z dnia 29.6.20. wywołał ogromne rozgoryczenie oficerów i oddziałów 16-tej Dyw., które przeważnie jedne likwidowały przerwę i niepodlegały panice. Nie przesądzając kwestji osobistej działalności Mjr. Nowakowskiego, o której sam, będąc kierownikiem całej kontrakcji od Prypoci do Osonki i znajdując się cały czas w Kalenkowiczach, meldowałem Panu Generałowi, oraz dzielnej postawy baonu 35.p.p. pod dowództwem kpt. Majewskiego, uważam za swój obowiązek zwrócić uwagę Pana Generała na treść komunikatu, nie zgadzając się z rzeczywistością oraz na to, że cały ciężar odwrotu spadł na formacje 16-tej Dyw. Piechoty Pomorskiej, które pozostawione na odcinku Pinnica-Damerki pod dowództwem kpt. Mellerowicza, Dow. I. baonu 66. Kasz. Kom. Józefa Piłsudskiego Pułku w ostatniej chwili okrążony ze wszystkich stron, zawiązując się spiesznemu i bezładnemu wycofaniu się oddziałów 17-tej Brygady i 32.p.p., wciąż gnęły na siebie przeważne siły nieprzyjaciela, a brawurowym kontratakami zajęły Złote Żubnie i przebiły się na drogę odwrotu w kilka godzin po zupełnej ewakuacji wzdłuż kolejowego Kalenkowicze i wycofaniu się wszystkich zdemoralizowanych oddziałów. Niechcąc podkreślać wybitną i godną odznaczenia i pochwały działalność por. Bociańskiego dow. 64.p.p. /~~Taruńskiego~~/ Gradzińskiego i Majora Koczorowskiego, dow. 63.p.p. Toruńskiego. Uprzejmie proszę Pana Generała w celu uniknięcia ostatecznego rozgoryczenia i zniechęcenia żołnierzy i oficerów podległych mi formacji, wyrównać wyrządzoną im nieprawidłowość przez wydanie odpowiedniego rozkazu po Grupie Poleskiej. Ja zaś osobiście ze swej strony poczynię wszelkie starania, aby załagodzić niechęć, któ-





N. p., dnia 4.7.20.

Doc. 12. Dywizji p. 12. Pom.  
Pułkownik k. 12. ki.  
L. 12. 12. 12.

która się zradza względem wyższych dowództw.

Łączę wyrazy szacunku i poważenia

Do dowódcy Grupy Polickiej  
i k r z y ń s k i .

Pułkownik i Doc Dywizji.

Za zgodność z oryginałem:

*[Handwritten signature]*

*[Handwritten initials]*

INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



4539

Telefonogram .

Bardzo pilne !

Do D-twa grupy poleskiej

od D-twa 16. Dywizji p. Nr.dz.724/op. dnia 30.6.20r.godz.20-ta.

Dla zaaprowizowania i zaopatrzenia w amunicję formacji 16. dywizji na przeznaczonym jej odcinku, lewe skrzydło którego znajduje się 80 klm. od kolei w terenie pozbawionym wszelkich dogodnych dróg z temi grodkami transportowemi, które posiada dywizja a mianowicie 80 wozów, jest niewykonalnym. podwoły obywatelskie w najchaotyczniejszy sposób rekwirowane przez cofające się w bezładzie grupy żołnierzy oraz tabory. Na podwodach jadą zdemoralizowane jednostki, grabiąc ludność lub wioząc meble i inne nieprzewidziane regulaminami rzeczy osobiste. Na zaopatrzenie chociażby połowy odcinka potrzebnym jest conajmniej 600 zaprzęgów. Formacje są zaopatrzone tylko do 30.bm. wyłącznie. Meldując o powyższym upraszam:

- 1./ o niezwłoczne dostarczenie 300 par uprzęży i 300 wozów kraj. któreby dywizja mogła uruchomić własnymi końmi,
- 2./ o poczynienie energicznych kroków, aby kolumny taborowe dla 16. dywizji a w <sup>1</sup> pierwszą kolej kolumna 139 była przez D.O.gen.pomorze natychmiast skompletowaną i wysłaną.

/-/ s k r z y ń s k i  
Płk. i D-ca dywizji.



Za zgodność z oryginałem:

Pułkownik i D-ca, Dywizji.

*por. i ad.*





T e l e f o n o g r a m .

Do Dow. Grupy Poleskiej

przez D-two 17-tej Brygady Piechoty.

od D-twa 16-tej Dywizji P. pomorskiej.

nr. ds. 725/op. dnia 30.VI.20. godz. 20-ta.

Na telefonogramy D-twa Grupy z 30.VI.20 melduje się, że 16-ta Dyw. p. pom. nie wstanie rozbudować swymi siłami technicznymi nie tylko połączenia z Bubrówki do Dow. Grupy, lecz nawet połączeń od Dow. Dyw. do swoich formacji znajdujących się w linii bojowej. Dow. Dywizji wykonywał rozkaz Dow. Grupy nr. 2952/op. o żadnych zmianach których bezpośrednio dotychczas rozkazów nie otrzymało, z powodu tego rozlokowało się w Kopatkowicach do ukończenia akcji odwrotowej i otrzymania nowych rozkazów. Dla przeciętnego wykonania zadań technicznych wobec ogromnych odległości 16. komp. teleg. bezwzględnie natychmiast potrzebuje: 2000 izolatorów z hakami, 150 km. drutu gołego, /2/3 mm/, 10 kraj. żków drutu 2 mm, 15 par słupków z bocznymi szcawkami, do cięcia i 10 świderek 9/12 mm, 100 km kablu polowego na miejsce zużytego i wbudowanego.

Starowczo uprasza się o jaknajrychlejsze uwzględnienie tego zapotrzebowania.

Od dnia 28.VI. godz. 15-tej na stacji kolejowej Ptycz znajduje się oficer rozdzielczy 16-tej Dyw. piechoty. kpt. Piotrowski, któremu polecono otrzymywanie rozkazów i wysyłanie ich dalej. Jednakże czasowo podległe D-twu Dywizji formacje otrzymały rozkazy z pominięciem Dow. Dywizji, co wytwarza zamęt w jednolitości działania oraz nie nadesłanie dotychczas żadnych meldunków przez 17-tą Brygadę p.i 32.p.p.

Ze zgodnością z oryginałem.

/-/ \* k r z y d \* k i .

Puk. i Dca Dywizji.

*[Signature]*  
Puk. i Dca Dywizji.





Telefogram.

Bardzo pilny.

Do Dow. Grupy Poleskiej.

Od Dow, 16. Dywizji p. Pom. Nr. dz. 726/op. dnia 30.VI.20. godz. 20-ta.

W przejściowej chwili krytycznej formacje 16. Dywizji p. wykonywały i wykonują najtrudniejsze zadania bez zarzutu w najcięższych warunkach. Zakres sił i energii ludzkiej ma pewne granice. Wyczerpanie i ogólne zmęczenie oraz z nie dodatkami zaprowiantowaniem dotychczas formacje 16-tej Dywizji spowodowało masową biegunkę. Większość mniej ciężko chorujących pozostaje na swoich stanowiskach i pozostaje do ostateczności. Cobiście stwierdziłem to, znajdując się od godziny 24-tej 28.VI.20 ze swoim ściśłym zastępem w linii cofających się oddziałów 16-tej Dyw. od Kalinkowicz do Ozarycz. Kwestja sanitarna w 16. Dywizji bardzo nerna, gdyż oprócz Szefa sanitarnego i sanitacji pułkowych średnich zakładów i urzędzeń sanitarnych Dyw. nie posiada. Uważam za swój obowiązek moralny zameldować o powyższym i uciśnie prosić poparcia niniejszego przez Dow. Grupy, a mianowicie:

a/ zapotrzebowanie Dyw. chociażby niezbędnymi urządzeniami i zakładami sanitarnymi,

b/ niezwłoczne uzupełnienie Dywizji marzówkami D.O. Gen. Pomorza, składającymi się z elementów pomorskich.

c/ przyłczenie 65.p.p./tarog./ do tego Dywizji, gdyż formowany niejednolicie przez wcielenie do niego byłego 49.p.p. A. G. H. potrzebuje opieki i kierunku przyjętego w Dyw. Pom. a będąc detaszowanym, może stracić zupełnie bojową wartość.

Za zgodność z oryginałem.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

*[Signature]*  
Pułkownik i Dca Dywizji.

/-/ k r z y ń k i

Pułkownik i Dca Dywizji.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



telefonogram !

7.284/01  
bardzo pilne - poufne !

Do dow. Grupy Poleskiej pana generała Sikorskiego

Od dow. 16. Dywizji p.(pom.) pułkownika Skrzyńskiego, dnia 3.7.20r.  
godz. 23.50.

Dnia 28.6. na życzenie pana generała wysłałem z Kalinkowicz w pomoc pułkownikowi Łuczyńskiemu dwie marszówki spieszenie wyładowane z wagonów. Marszówki nie miały ani prowiantu ani amunicji ani taborów. Nie namyślając się, wydałem rozkaz niezwłocznego zaprowiantowania ich i uzupełnienia amunicją, oraz dodania im z mego szeregowego taboru z zaprzęgami koni i ludźmi dla dostawy żywności i amunicji w przemarszu do grupy płk. Łuczyńskiego. Potemczas powrócił kapral, który zameldował, że konie i wozy z woznicami z rozkazu płk. Łuczyńskiego zostały wcielone wraz z marszówkami do podległych mu formacji. Meldując o powyższym upraszam pana generała o wydanie rozkazu płk. Łuczyńskiemu, aby zatrzymane mienie wojskowe 16. dywizji było natychmiast zwrócone, oraz o zapotrzebowanie od płk. Łuczyńskiego objaśnienia powodów jego zarządzenia, abym był w stanie z tego wyciągnąć odpowiednie konsekwencje dla dalszych kroków, któreby raz na zawsze przekroczyły niezrozumiałe dla mnie z punktu widzenia wojskowego zarządzenia poszczególnych jednostek podległych panu generałowi.

Skrzyński  
pułkownik i Dow. Dywizji.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

Za zgodność z oryginałem

Pułkownik i Dow. Dywizji.

*Proszę o zwrot*

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



O d e i s z e .

Telefogram. Bardzo pilny-tajn

Do Dowództwa Grupy Polowej - szef sztabu osobście.

od Dowództwa 16. Dywizji p./ Pom./ dnia 3.7.20. godz. 23 50.

Pełnownie uprzążem o przepięczenie wyłączenie zaprzęgów, wozów, mater-  
jałów technicznych, chociaż by wawadrona rzutkiej kawalerji oraz o  
energiczne zarządzanie od D.O.G. Pomorza uzupełnienia w oficerach,  
szery podoficerkiej i szeregowcach. Cieżka sumienna praca wszyst-  
kich formacji Dywizji ciąglem opóźnieniem zadośćuczynienia jej nie-  
zbędnem potrzebom może być obrócona w niwecz. Osobście zaś będnę, zmusz  
w takich warunkach służyć moją, dymisją i publicznie ogłosić powody.

/-/ k r z y ś k i .

Pułk. i Dca Dywizji.

nr. 735/op.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

zgodności z oryginałem:

*[Signature]*  
Pułkownik i Dca Dywizji.  
*[Signature]*

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



telefonogram !

4539

-----bardzo pilne - tajne !!

Do dow. Grupy Polegkiej - szef sztabu.

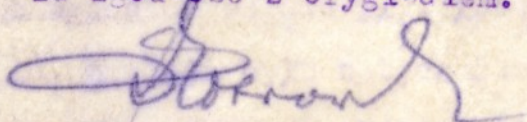
od dow. 16. Dywizji p. (Pom.) nr. dz. 736/op. dnia 3.7.20r. godz. 23.50

64. Grudziądzki pułk p. w zaciętych walkach stracił większą ilość swych oficerów oraz 2/3 dwie trzecie szarży podoficerskiej. Obecnie komp. prowadzą plutonowi. Upraszam najusilniej o natychmiastowy przydział do tego pułku conajmniej 25-ciu oficerów. Pułk pragnie mieć oficerów takich, których by p.-ca pułku nie był zmuszony odsyłać spowrotem za tchórzostwo i nieudolność, jak to już miało miejsce.

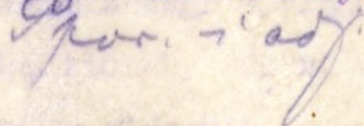
(-) Skrzyński

pułkownik i p.-ca dywizji.

Za zgodność z oryginałem.



~~Pułkownik i Dow. Dywizji.~~





Telefogram .

Bardzo pilny .

Do D-twa Grupy Poleskiej

Od Dow. 16. Dywizji p.(pom.) nr.dz.737/op.dnia 2.7.20r.godz.23.<sup>50</sup>

Dotychczas z powodu braku środków technicznych oraz niezadostępczynienia przez Dow. Grupy przedłożonych zapotrzebowan na techniczne materiały mam połączenie z pododciakami i kopatkiewiczami tylko przez lotną pocztę urządzoną przeważnie z taborytów posadzonych na koni, którzy nie mogą funkcjonować dodatnio. Z tego powodu terminowe meldunki oraz zarządzenia bardzo się opóźniają. Ruch odwrotowy podległych mi oddziałów oraz ich przegrupowanie rozpoczęły się o godz.24-tej dnia 2.7.20r. Niebacząc na to, że 17. Bryg. nadzwyczaj szybko, gdyż już o godz.3-ciej dnia 2.7. wykonała odwrót na linii rzeki Ptyczy, niepozostawiając nawet wskazanej Rozk. Dow. Grupy obsadzoną linią zasłon oraz niebacząc na utarczki z nacierającym nieprzyjacielem, ruch wstecz oddziałów 16. Dyw. odbywał się nadal planowo i w zupełnym porządku, będzie ostatecznie zakończonym do godz. 8-mej dnia 3.7.20r.

Upraszam o jasne wskazówki, czy linia zasłon Turski - Dubniaki ma być i nadal stale trzymaną przez 16. Dyw. chociaż dalszy ciąg linii zasłon przez 17. Bryg. zupełnie nie był obsadzony, czy Dow. Grupy życzy sobie wycofania znajdujących się tam oddziałów 16. Dyw.

( ) skrzyński

pułkownik i D-ca Dywizji.

Za zgodność z oryginałem:

~~Pułkownik i D-ca Dywizji.~~

*Pror. i ady*





Dow. 16. Dywizji p.(pom.)

Nr.dz.751/op.

M.p., dnia 5.7.20r. godz.23<sup>30</sup>.

T A J N E !

DO

Dow. grupy poleskiej

Rozkaz op. Dow. grupy Poleskiej Nr.3023/op. datowany dniem 2.7.20r. a doręczony Dow. Dywizji dnia 5.7.20r. o godz.22<sup>30</sup> jest dla Dow. Dyw. nie zrozumiały z następujących powodów:

- 1./ Miejsce postoju Dyw. jest folwark Zuczyca (vide meldunek Dyw. nr.685/op. z dnia 2.7. godz.20<sup>20</sup>).
- 2./ Wyznaczenie punktów wypadowych jak dla 16. Dyw. tak i dla 17. Bryg. przy okolicznościach zupełnego spieszego wycofania się 17. Bryg. na linję ptyczy z postawieniem na ostrzoności Roaka kol. prowentowej 16. Dyw. we wrotynie i objęciem wyznaczonego stałego odcinka bez żadnych za- słon już o godz. 3-ciej dnia 2.7. jest ponieważ (vide meldunek Dow. Dyw. dnia 2.7.737/op. oraz zał. - odpis powiadomienie Dow. 17. Bryg. Nr. op. 701/4 otrzymany dnia 2.7. o godz. 3-ciej jednocześnie z przyjęciem baonu 23.p.p. na pozycję i wycofaniem oddziałów 17. Bryg. poza linję obro- ny).
- 3./ 16. Dyw. p.(pom.) od dnia 3-go znajduje się w bezpośrednim kontakcie i ciężkich walkach z nieprzyjacielem, a więc niewie, jakim sposobem i jakimi środkami ma wykonać punkt c i p odebranego rozkazu.

Za zgodność z oryginałem:

~~Pułkownik i D-ca Dywizji.~~

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

(-) Skrzyński  
Pułkownik i D-ca Dywizji.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



Ważne powiadomienie o przegraniu czasu na wykonanie raportów

Do  
Dow. Grupy poleskiej

szefu

szef sztabu

Nr.3028/op.

16.7.20 (-)

zarządzenie, dotyczące się przestrzegania terminów dla prze-  
kładania raportów, meldunków sytuacyjnych i wykazów dyslokacji, otrzy-  
mane przez Dow.Dyw. 5.7.20r. godz.22.30 wykonaniem być nie może i odpo-  
wiedzialności za niewykonanie szefowie sztabów i adjutantów ponosić nie  
mogą z następujących powodów:

1./ Dow. jest pozbawiona wszelkich środków łączności, o czym kil-  
krotnie meldowała, przedkładaając zapotrzebowania, które przez Dow.Grupy  
dotychczas uwzględnione nie zostały, na co Dow. Dyw. ma dowody.

2./ Na przesłanie rozkazów operacyjnych do Dow.Dyw., Dow.Grupy  
z użytkuje czas 2-uch /3-ech dni, przykład: ostatni rozkaz oraz pismo  
Nr.3028. Jednakże Dow.Grupy posiada daleko większą ilość środków dopro-  
wadzenia do stanu normalnego łączności.

3./ Dow.Dywizji w ciągu prawie 2-uch tygodni musi osobiście omal-  
że nie kierować akcjami poszczególnych komp.z powodu demoralizacji nie-  
wchodzących w skład dywizji pułków, oraz braków, które się wytwar-  
ją niezależnie od Dow.Dywizji.

4./ wydawanie rozkazów bezpośrednich urzędom dywizji oraz oddzia-  
łom, czasowo podległym Dow.16.Dywizji, jak to się zdarzało w międzyczasie  
kierownictwa akcją likwidowania przerwy od Glinnaja-Syoboda do prype-  
i kierownictwa akcją odwrotową na linię rzeki Ippo, także nie dopomaga  
do przestrzegania nakazanych terminów i daje prawo datwu 17.Bryg. do-  
tycząc nie zważając na żądania, nie złożyc meldunków i raportów za  
czas podległości D-twu 16.Dywizji - dowództwu Dywizji, wynikiem czego  
D-two wyższe zostaje wprowadzone w błąd.





W myli powyższego orzeczenia o przesłaniu spraw...  
awt-D utrapar ob eiam eiazawate...  
Dow. Grupy Polowej  
Frontu.

szef sztabu

(- -) k r z y

(Nr. 3028 op.)

Wizji. D. ca. D. K. P.  
Klasyfikacja raportów, meldunków sytuacyjnych i wykazów dywizji otrzy-  
mana przez Dow. Dyw. 16. 7. 20r. godz. 22.30 wykonaniem p. w. nie może i odpo-  
wiedzialności za niewykonanie rozkazu. Wskazano na to, że nie ma  
możliwości z następujących powodów:  
1. \ Dow. jest pozostawiona wszelkich środków. Rozkazy, o czym kil-  
krotnie meldowała, przedkładać do potrzebowania, które przez Dow. Grupy  
dotychczas uwzględnione nie zostały, na co Dow. Dyw. ma dowody.

2. \ Na przesłanie rozkazów operacyjnych do Dow. Dyw., Dow. Grupy  
z użytkuje czas 2-3 dni, praktyka; ostatni rozkaz oraz pismo  
nr. 3028. Jednakże Dow. Grupy posiada daleko większe ilości środków dobro-  
wiedzenia do stanu normalnego. Rozkazy.

3. \ Dow. Dywizji w ciągu prawie 2-3 tygodni musi oświadczyć o ma-  
że nie kierować skrajnie poszerzonymi kom. z powodu demoralizacji nie-  
wchodzących w skład Dywizji pułków, oraz braków, które się wytwar-  
ją niezależnie od Dow. Dywizji.

4. \ Wydawanie rozkazów bezpośrednio urzędem Dywizji oraz odda-  
kom, czasowo podległym Dow. 16. Dywizji, jak to się zdarzało w międzyczasie  
ale kierownictwa skrajnie likwidowania przerwy od glinnej - skłoda do przy-  
i kierownictwa skrajnie odwrotowa na linie rzeki Ipe, także nie dopomaga  
do przesłania rozkazów terminów i data prawo Detw 17. Bryg. do-  
tychczas nie uważało na zdanie, nie było meldunków i raportów za-  
czas podległej D-twu 16. Dywizji - dowództwa Dywizji, wynikiem czego  
D-two wyższe zostaje wprowadzone w błąd.





Dowódca 16. Dywizji Pomorskiej.

M.p. 5. VII. 20.  
godz. 23<sup>40</sup>.

Obj. : L. dz. nr. 28/parr.

Tęciśle poufne.

Do Dowódcy Grupy Polesskiej

Pana Generała Tikorskiego.

Dowódcę 32. Brygady, pułk. Żupskiego, odesłałem do dyspozycji Dow. Grupy, wyznaczając na jego miejsce mjr. Jarnuszkiwicza z następujących powodów:

Pułkownik Żupski od chwili rozpoczęcia się akcji bojowych wykazał kompletną nieudolność w samodzielnym prowadzeniu Brygady. Brak orientacji i jakiegokolwiek inicjatywy, chwiejność w decyzji, ociąganie się z wykonaniem rozkazów, ciągłe alarmowanie Dowództwa i demerowanie podległych mu oddziałów, nieumiejętność korzystania z rezerw przez stałe przytrzymywanie ich w najpoważniejszych chwilach w pobliżu swego miejsca postoju, lekkomyślność wygłaszania w obecności oficerów swego zdania, że żołnierze mają rację, gdy się nie chcą bić ze "błota" wzbudziły nieufność i niechęć do niego oficerów i wraziły go na pośmiewisko żołnierzy.

Powyższe podaję do wiadomości Pana Generała.

/-/ \* k r a z y ń \* k i .

Pułkownik i Dow. Dywizji.

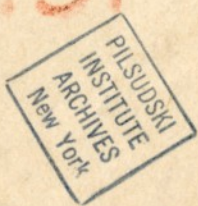
Za zgodność z oryginałem:

Pułkownik i Dow. Dywizji.

*Sponi...*

*Pułkownik  
Żupski wyznaczony na Dow. obrony Brześcia  
L.S.*

80



105  
86



ROZKAZ OPERACYJNY.

*Stroganow duc*  
*25 pod 40*  
*porca 17. 0. 24*

D-wo 17 bbygg. p. p. dopilnuje ażeby pierwszy transport 32 p.p. był natychmiast po przybyciu do Kalinkowicz wyładowany. Baon ten ma za zadanie zabezpieczenie węzła Kalinkowicz z tem, że w zasadzie pozostaje on w rezerwie, D-wo Grupy Poleskiej. Dwa baony 32 p.p. skieruje D-wo 17 Bryg. p. jaknajszybciej na stację Golewicz, gdzie mają one stanąć natychmiast w pogotowiu bojowym. Przy pomocy tych baonów oraz sił, stojących na odcinku, zostanie przeprowadzone jaknajszybciej, a w każdym razie w ciągu dnia jutrzejszego, kontrakcja, której celem jest zniszczenie sił nieprzyjaciela operujących obecnie w rejonie Prudock - Golewicz - Awtyuszczewicz, oraz zajęcie nowej linii obronnej, przebiegającej przez Chebnoje, Krysic, Grjada nad Prypecią, względnie Jurjewicz, zależnie od oceny miejscowych warunków obrony. Kontrakcję tę przeprowadzi D-wo 16 Dyw. p., której na ten czas podporządkowuje się 17 Bryg. p. w jej obecnym składzie oraz 2 baony 32 p.p. wraz z D-em pułku. Uderzenie główne skierować w rejonu Golewicz na tyły nieprzyjaciela. Równocześnie należy zarządzić wypad pociągami pancernymi na Wasilewicz. Po przeprowadzeniu kontrakcji obejmie 16 Dyw. p. w obecnym swoim składzie plus LIII/66 p.p., odcinek do Glinnaja Słoboda włącznie, zaś odcinek Glinnaja Słoboda wyłącznie do Cośniczówki pod Kryszczami włącznie obsadzi 32 p.p.. Resztę odcinka do Prypeci obsadza 17 Bryg. p. dążąc do jaknajszybszego zatablowania własnych zniszczonych oddziałów i licząc się z tem, że w kilka dni potem będzie musiało objąć większy odcinek. D-wo 16 Dyw. p. akcję kierować będzie z Kalinkowicz. Stosunek poszczególnych dowództw po ukonczeniu akcji uregulowany będzie osobnym rozkazem.

/-/ Sikorski w.r.

Gen.Ppor. D-ca Grupy Poleskiej.

Za zgodność:

Rudnicki por.

Szef Oddz. op.

*Za zgodność*  
*[Signature]*  
*por. adp. dyw.*

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



odpis.

Dwa Gr. Poleskiej  
N.2975/op.

m.p.dn.27-6-20

Do Dwa Gr. Pułk. Łuczyńskiego.

Należy niezwłocznie wysłać jedną baterję /2/9  
p.a.p./ do Szjady do dyspozycji d-wa 17 Bryg. zada-  
niem tej baterji będzie w pierwszym rzędzie ubezpie-  
czenie Prypeci od statków pancernych etc. Odejście  
meldować.

z r.

/-/ Wolikowski ppułk.

Szef sztabu.

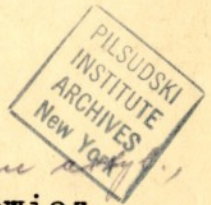
Zarządzono wysłanie 3/9 p.a.p. za której sprawność  
można ręczyć bardziej, niż za którąkolwiek inną.

/-/ Łuczyński  
Pułkownik

26-6-20 godz.15.45

Nazwisko D-cy baterji dyżurny  
Major Gabryłowicz.

Za zgodność odpisu  
/-/ Piotrowski ppor. i adj.



107  
88

*Unwaga: 3/9 p.a.p. wysłano 26-6-20. Wysłano do Szjady do dyspozycji d-wa 17 Bryg. Wysłano do dyspozycji d-wa 17 Bryg. Wysłano do dyspozycji d-wa 17 Bryg.*

*Kłótnie było same radanie obrony Prypeci od statków pancernych.*



M.P. dn. 27.VI.20

L.dz.2798/op.

Tajne.

## Rozkaz Operacyjny.

I/. Na odcinku południowym w kierunku na Mozyrz nieprzyjaciel kontynuuje swoje zamiary ofensywne.

Na lewym brzegu Prypeci aż do toru bezskuteczne ataki nieprzyjaciela są odparte.

Na północ od toru własne energiczne wypadki wykazały demoralizację i słabość oddziałów nieprzyjaciela w tym rejonie.

II/. Uwzględniając przemieszczenie niektórych oddziałów i oczekując skoncetrowania wszystkich zapowiadanych posiłków rozkazuję na razie zajęcie i jaknajsilniejsze ufortyfikowanie linii: Weznicze, Buda Pawłopolska, Zarubanoje, przyczółek Wielawsk, Skrygałów, rzekę Prypec, przyczółek Mozyrz, Grjada, Krysicze, Awtuszkiewicz, Boruska, Glinnaja Swododa, Nae chów, a dalej jak obecnie..

Na linii tej specjalnie dążyć do rozbudowy silnych i zdolnych do samodzielnej obrony redut: a/ w rejonie Lelczyce Dubrowa, b/ Knopaje-Buda, Pawłopolska-Zarubanoje, c/ w rejonie Wielawsk - Skrygałów, d/ Mozyrz. Reduty te muszą być ze wszystkich stron okopane i zabezpieczone, a posiadając większe skupienie sił mają być zdolne tak długo do obrony, nawet w wypadkach otoczenia aż nadejdą rezerwy. Tak założone reduty połączyć redutami rezerwowymi, położonymi na lewym brzegu Uborci, a zamykającymi przejście przez tamtejsze błota oraz na lewym brzegu Prypeci na przestrzeni istniejąca reduta "Prypec" przed ujściem Ptyczy do mostu kol. Mozyrz i dalej od przyczółka Mozyrz do wsi Grjala.

III/. Tak założony odcinek obsadzają:

1/. Grupa Pułk. Sztabu Gen. Rybaka.

Skład Grupy Gen. Bałachowicza:

Isza Bryg. Podchalańska, 41 p.p.

artylerja własna bez baterji górsk. które obecnie przy 22 p.p. odcinek: ofensywne utrzymanie linii rzeki Uborci Pułk. Szt. Gen. Rybak trzymając silnie trzon swych pozycji pod Bujnowiczami skupi swe rezerwy na prawym skrzydle.

Isza Bryg. Podchalańska która narazie jest niezdolna do akcji zostanie wycofana do rejonu Turowa dla reorganizacji po nadejściu drugiej Bryg. Podchalańskiej.

2/. 18 Bryg. Piech.

Skład przejściowy:

22 p.p. i baterja górsk.

Odcinek od Osowa /wył/ do ujścia rzeki Ptycz /włącz/

Zadanie: zabezpieczenie przejścia przez Uborc prowadzącego wzdłuż Prypeci na Turów oraz utrzymanie przyczółka mostowego Wielewsk-Skrygałów.

3/. II-ga Bryg. Jazdy.

Skład: 10 p. Ułanów, Podchalański baon marszowy I/II, dak, plut 2/16 ,pac.0

Odcinek: od ujścia rzeki Ptyczy do mostu kolejowego na Prypeci. Specjalnym zadaniem II Bryg. jazdy jest defensywna osłona rzeki Prypeci, czego dokonać należy przez utworzenie szeregu odrutowanych redut na lewym brzegu i zorganizowanie stałego czuwania przy pomocy ruchomych patrolei konnych i zatrzymania silnej kombinowanej rezerwy, którą utrzymać należy w rejonie Michnowicz.

Na linii Kalenkowicze - Ptycz kursować będzie w razie potrzeby pociąg pancerny Poznańczyk.

4/. Grupa Pułk. Łuczyńskiego.

Skład przejściowy:

34 p.p./66 p.p./ uzupełnione komp. marsz. i I/23 p.p. pac.

IV/1 Strz. Konnych, 4/7 pap. 2/9 pap. 3/9 pac, plut, 2/16 pac. pociąg pancerny Piłsudczyk i Podchalanin.





Zadaniem tej grupy jest ofensywne utrzymanie przyczółka mostowego Mozyrz przyczem należy go jaknajsilniej ufortyfikować, a przy pomocy energicznych wypadów demoralizować przeciwnika. Plut. dział ciężkich przesunąć na lewe skrzydło tak aby osłona Mozyrza przed statkami pancernymi nieprzyjaciela była skuteczna.

5/. 16 Dyw. p.

-----  
Skład: 2 baony 63 p.p. 64 p.p. 32 p.p. 17 bryg. p. ww obecnym składzie plus 3/9 pap. art., Dyw. jak poprzednie. Pociąg pancerny Danuta.

Odcinek: od przyczółka mostowego Mozyrz, /wyłącznie/ do lewego skrzydła Grupy Poleskiej.

Zadanie: utrzymać ten odcinek przy silnem odrutowaniu i okopaniu się dotychczasowym systemem ofensywnym.

3/9 pap. 16 Dyw. Piech. postawi w rejonie Grjada aby Prypeć była zamknięta od statków pancernych.

6/. Rezerwa.

-----  
W odwodzie D-wa Grupy Poleskiej pozostaje:

2 baony 23 p.p. z Dow. pułku w Kalinkowiczach.

Baon 63 p.p. z komp. sztab., w Kalinkowiczach miasteczko, pociąg pancerny Poznańczyk w Kalinkowiczach.

IV/. Od wszystkich D-ów i oficerów rządzą najkategoryczniej bezpośredniej osobistej interwencji w oddziałach celem przywrócenia w takowych normalnych stosunków.

*Budynek  
wypożyczalni  
w Kalinkowiczach*

3-/ Sikorski Gen.Ppor.

D-ca Grupy Poleskiej

Za zgodność:

/-/ Ruchniecki Por. Adj. Szt.  
Szef Oddz. Op.

*Za zgodności  
Por. i adj. dyw.*





L.dz.2980/op.

T a j n e. 7.VII

Rozkaz operacyjny

W myśl rozk. Nacz D-twa i D-twa Frontu, który rozkazuje jak największe skrócenie odcinka i sformowanie jak najsilniejszych rezerw nakazuje przygotowanie przejścia na nowa linje obronna, która przebiegać będzie:

Linja rzeki Zerdziarki wpadającej do Berezyny, dalej przez Osonke - Jewtuszkiewicze, dalej do rzeki Ippy do jej ujścia do Prypeci-Prypecia na Skrygałów, Osoniec i na nakazane Przyczuki Uberci.

a/ D-two 16.Dyw.Piech. nakazuje w tym celu w tym formacjom technicznym przy jak najforsowniejszym użyciu ludności cywilnej natychmiastowe rozpoczęcie budowy redut, Osonka, Jewtuszkiewicze, z zabezpieczeniem wschodniego skrzyżowania dróg pod Jewtuszkiewiczami. Okopanie Kozien na wschód od Ozarycz a potem wzdłuż rzeki Ippy i otrzymuje zlecenie przygotowania okopów na linii Rzydów - Nowosiółki-Jakinowicze.

D-two 16.Dyw.Piech. wyznaczy energicznego oficera, który w porozumieniu z D-ca dworca Kalinkowicze przeprowadzi natychmiast kompletna ewakuacja węzła kolejowego Kalinkowicze.

b/ Dnia 28.VI.b.m.o godz.24. zostanie zlikwidowany przyczulek mostowy Mozyrz przy czym obydwa mosty, drogowy i kolejowy mają być dozwyczajnie spalony.

34.p.p. odejdzie droga kołowa do rejonu Kolkowicze-Nowosiółki. Jednym baonem obsadzając przejściowo, aż do złuzowania go przez odziały 17.Bryg.Piech. pozycje przy torze kolejowym nad Ippa według wskazówek oficera ze Sztabu Grupy.

I/23.p.p. odchodzi do Julinska do dyspozycji D-twa pułku. 4/7.p.p. i 66.p.p. po opuszczeniu przyczulka mostowego Mozyrz, odchodzą do dyspozycji 16.Dyw.Piech.

c/ Odejściem na nowa linje obronna od rzeki Zerdziarki, aż do ostatecznego ukonstytuowania się kieruje D-two 16.Dyw.Piech, które zabezpieczywszy się na linii Mozyrz - Ruljewicze - Awtiusiewicz - Łaski tak długo, azeby odwrót z linii kolejowej mógł odbyć



się w największym porządku.

W dniu 30.VI.b.m.16.Dyw. Piech obsadzi stopniowo odcinek do Ocolka włącznie po Julincki wyłącznie.

Do dyspozycji jej stoja: 63.p.p.64.p.p.66.p.p.23.p.p. 32.p.p.1/11.pap.4/7.pap.4/11pap.1/9.pap.bat.10.pap.przyczem D-two Dyw musi się liczyć z tem, że w przyszłości zajmie odcinek na rz.Zerdziance, az do jej ujścia do Berezyby.

Miejsce postoju D-twa 16.Dyw.Piech. Kopatkowicze.

d/ 17.Bryg.Piech.

Skład: 35.p.p.15,p.p.bat.10.pac.3/9.pap 1/11.pac

Odcinek od Julincki włącznie do rzeki Prypeci .

D-two Brygady niezwłocznie skieruje jedna ze swych baterji do rejonu rzeki Prypeci wysokości wsi Zagerzany, która stanie na południe od toru kolejowego z zadaniem zwalczania czołgów pancernych.17.Bryg,Piech.zatrzymuje 15.p.p.w Miżankach w swej rezerwie.Baon 34,p.p.po złuzowaniu go odchodzi do swego pułku.

e/ II-ga Brygada Jazdy.

Odcinek od rzeki Ippy wzdłuż Prypeci od ujścia Ptyczy do Prypeci.Składa i zadanie nie zmienione z tem, że w przyszłości Podchalański baon marszowy zostanie wycofany i skierowany do Brygady Podchalańskiej w rejonie Turowa.

g/ Grupa Pułk.Rybaka bez zmian.

h/ Rezerwa:w odwodzie Grupy Poleckiej pozostaje:

34.p.p.w rejonie Kelkewicze Nowosiółki ,2/9pac.4/9.pap.i 2/9 pap. w Bagrinowiczach.

II-ga Brygada Podchalańska wywagenuje się w rejonie Kapcewicz,gdzie stanie narazie w rezerwie D-twa Grupy.

i/ przy obsadzie odcinków wszystkie D-twa muszą przyjąć zadanie obsady grupowej zaś 16.Dyw.Piech.przygotuje się do energicznej akcji wypadowej na Kelinkowicze dla zniszczenia sił nieprzyjaciela,które do tego rejonu przybędą w jakim to celu zostanie 23.p.p.koncentrowany w rejonie Jakimowicze Julincki.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



k/ Baon II/4.p, s.p.w miare mozności wycofa 16.Dyw, Piech.  
i transportami kolejowymi odele do Mularówki, gdzie przejdzie do  
dy-pozycji II-giej Brygady Podchalańskiej.

Za zgodność:

/-/ S i k o r - k i w.r.

Gen,P/per.D-ca Grup.Pol.

/-/ Ruchniecki  
Per.Adj.Szt. Szef.Oddz.Op.

*Za zgodność*  
*[Signature]*  
*per. i adj. Szt.*



112

93



Dow. Grupy Poleskiej.  
N.2892/op.

odpis.  
Poczta Polowa 24, d.28.VI.20  
nadeszło 30.VI.godź.1.30

ściśle tajne.

ROZKAZ OPERACYJNY.

Ostatnie walki wykazały obok bohaterstwa poszczególnych jednostek i całych oddziałów słabość woli, brak decyzji u niektórych dowódców, nieumiejętność skoordynowania sąsiednich działań, łatwe uleganie panice a nawet tchórzostwo. W niektórych oddziałach, które zdradziły naogół małą zwartość wewnętrzną ujawniła się również prowokatorska akcja bolszewicka, polegająca na sianiu hasel agitacyjnych oraz prowokatorskimi rozsiewami paniki.

Fakty powyższe zmuszają mnie do wydania następujących zarządzeń:

1/. Ponieważ linja obecnie zajmowana w myśl rozkazu Nacz.Dow. ma być bronią do ostatniego człowieka, za wszelkie zatem odchylenia od tego rozkazu czynię sądownie odpowiedzialnymi dowódców poszczególnych pododdziałów.

Ten twardy rozkaz Nacz. Dow. musi być twardo wykonany, a wobec olbrzymiego zgęszczenia frontu i nadeszłych posiłków wszelkie tłumaczenia się odpadają.

Ponieważ bolszewicy posiadają znaczną ilość statków pancernych na Pryreci, przeto należy przygotować się do odporu ataków wzdłuż Pryreci, tak by błędy wczorajszego i dzisiejszego dnia więcej się nie powtórzyły.

2/. Wszystkie wyższe Dowództwa podzielią swoje odcinki na pododcinki, wyznaczając dowódców tychże i dając im w ich obronie zupełną samodzielność. Obsadę odcinka przeprowadzić grupowo. Każda grupa musi

PIŁSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

PIŁSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York



2892/04

mieć przynajmniej 50% sił, którymi dysponować w rezerwie.

Każdy dowódca pododdziałka musi likwidować wszystkie ataki we własnym zakresie i nie może drobiazgami alarmować wyższego d-wa, które zachowując w swym ręku silną rezerwę, użyje jej jedynie tylko do likwidowania i popusunięć nieprzyjaciela w większym stylu.

IPPO  
ARCHIVES  
New York

Wobec partyzanckiego charakteru obecnej wojny ruchomej, przeciwnik nawet liczebnie słabszy, pędzić nas może w tył dlatego, że ma w swym ręku inicjatywę oraz dlatego, że niektóre z naszych oddziałów ulegają niestety panice.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

To musi ustać. Poszczególne grupy muszą być przygotowane do samodzielnej obrony na wszystkie strony, szczególnie w walce z kawalerją, która nie jest straszną dla własnej piechoty o ile ta nie jest tchórzliwą.

Poszczególni D-cy cofający swoją linię na skutek braku chwilowej telefonicznej łączności, będą pociągani do sądowej odpowiedzialności.

Pomiędzy poszczególnymi grupami istnieć mogą nawet większe luki. Nieprzyjaciel który w nie wejdzie, wpadnie w matnię o ile tylko poszczególni D-cy grup użyją odpowiednio swoje rezerwy i zachowają ścisłą łączność 3/. Obrona obecnie zajmowanego odcinka będzie prowadzona ofensywnie, przy czem przeprowadzane być mają lokalne wypadki celem demoralizacji przeciwnika.

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York

4/. Wszyscy D-cy pułków podejmą natychmiast jaknajenergiczniejsze kroki, celem zupełnego uzdrowienia stosunków wewnętrznych pułków. Przytem wszyscy oficerowie i szeregowcy winni tchórzostwa, rozsiewania paniki, lekkomyślności w pełnieniu swych obowiązków, niewypełnienia rozkazów, szerzenia agitacji bolszewickiej mają być bezwzględnie aresztowani i odstawieni do D-wa Grupy, gdzie pójdą pod sąd doraźny.

Dowódców pułków, którzy nie potrafią przeprowadzić tego rozkazu usunę bezwzględnie z zajmowanego stanowiska.

/-/Sikorski Generał ppor.

114 95



Ваше предложение  
принято  
1900 г. 10/10/00

PILSUDSKI  
INSTITUTE  
ARCHIVES  
New York